

Sølandet i Odsherred

Projektbeskrivelse

Med genskabelsen af først Højby Sø og nu også Nygård Sø er der opstået et unikt naturområde nord for Højby by. Dette nye søland, der også omfatter området Syvhøje, ligger inden for gåafstand af byen. Derfor skal det være bedst muligt tilgængeligt, så det er med til at fastholde Højby som et attraktivt lokalområde for fastboende og turister. Og også gerne tiltrække tilflyttere.

Et unikt plante- og dyreliv

Der er tale om et naturskønt område med flere sjældne planter – et par eksempler er knoldet mjødukt og kornet stenbræk – samt et rigt dyreliv. Området ved den nordlige ende af Højby Sø er udlagt til fuglereservat, hvor bl.a. knopsvanen yngler. Derfor er denne del ikke tilgængelig, men fra et fugleskjul, der placeres i søens sydlige ende, nær Højby, vil det være muligt at følge fuglelivet.

Natur, der skal bruges og nydes

Højby Lokalråd ser gerne, at befolkningen – lokale og turister – bruger området. Derfor ønsker lokalrådet;

- 1) at udbrede kendskabet til sølandet
- 2) at forbinde de to søer med en gangsti
- 3) at tilføre elementer, der gør det endnu mere attraktivt at bruge området.

Det kan ske med interaktive informationskærme og QR-koder, anlæg af fugleskjul, fiskeplatform og gangstier med motionsredskaber. Stierne udformes, så de er tilgængelige for bevægelsehæmmede.

Med respekt for dyre- og planteliv

I dette prospekt beskriver Højby Lokalråd de enkelte områder, som de er i dag, og hvordan de i fremtiden kan aktiveres til glæde for befolkningen, men med respekt for natur, plante- og dyreliv.

Oversigtskort Højby Sø / Nygaard Sø / Syvhøje

Højby Sø

Højby Sø var et af de mange vådområder, som sidst i 1800-tallet blev tørlagt – efter tabet af store danske landområder i 1864. Den tidligere søbund havde dog kun begrænset værdi som landbrugsjord, og i 1990 blev vådlægningen af søen det første statslige naturgenopretningsprojekt. Søen ser i dag ud, som den gjorde før tørlægningen, og dækker et areal på ca. 40 hektar (400.000 kvadratmeter). På en halvø i den nordlige ende af søen har ligget en middelalderborg, Borren, hvoraf fundamentet til borgtårnet stadig kan ses.

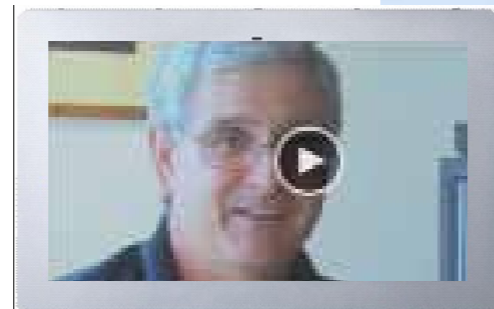
Fiskeplatform

Vådlægningen har skabt et varieret plante- og dyreliv i og omkring søen. Der er tale om en anderledes biologi end i den oprindelige sø, hvilket hænger sammen med de næringsstoffer, der tilføres søen fra de omkringliggende landbrugsområder. Langs søens sydside gror der stadig de planter, som tidligere var almindelig på de ugødskede og usprøjtede jorder, hvor bønder siden yngre stenalder lod deres dyr gå og græsse på. Et par eksempler er knoldet mjødukt og kornet stenbræk. Søen rummer i dag en bestand af ferskvandsfisk som aborrer, gedder, skaller og ål. I dag er fiskeri tilladt i søens sydvestlige del. Her ønsker lokalrådet at anlægge en fiskeplatform.

I samme område kan etableres et fugleskjul med coatede vinduer, så dyrene ikke kan se, hvis der er mennesker indenfor. Søen tiltrækker mange fuglearter, hvoraf mange yngler i området. Et område nord for søen er udlagt som fuglereservat og er derfor uden adgang for offentligheden. Fra fugleskjulet vil man kunne se bl.a. knopsvaner, grågæs, pibeænder, hvinand og taffeland og sangfugle som nattergale, rørsangere og rørspurve.

Fugleskjul

I samme område kan etableres et fugleskjul med coatede vinduer, så dyrene ikke kan se, hvis der er mennesker indenfor. Søen tiltrækker mange fuglearter, hvoraf mange yngler i området. Et område nord for søen er udlagt som fuglereservat og er derfor uden adgang for offentligheden. Fra fugleskjulet vil man kunne se bl.a. knopsvaner, grågæs, pibeænder, hvinand og taffeland og sangfugle som nattergale, rørsangere og rørspurve.

Pumpehus som infocenter

I pumpehuset ved den nordlige ende af søen er vådlægningen beskrevet på en planche. Formidlingen kan udbygges med et smartboard (drevet solceller placeret på pumpehusets tag). Smartboard kan vise videoklip fra vådlægningen og interviews med nogle af de personer, som var med i projektet, og personer med viden om flora og fauna.

Handicapvenlig sti

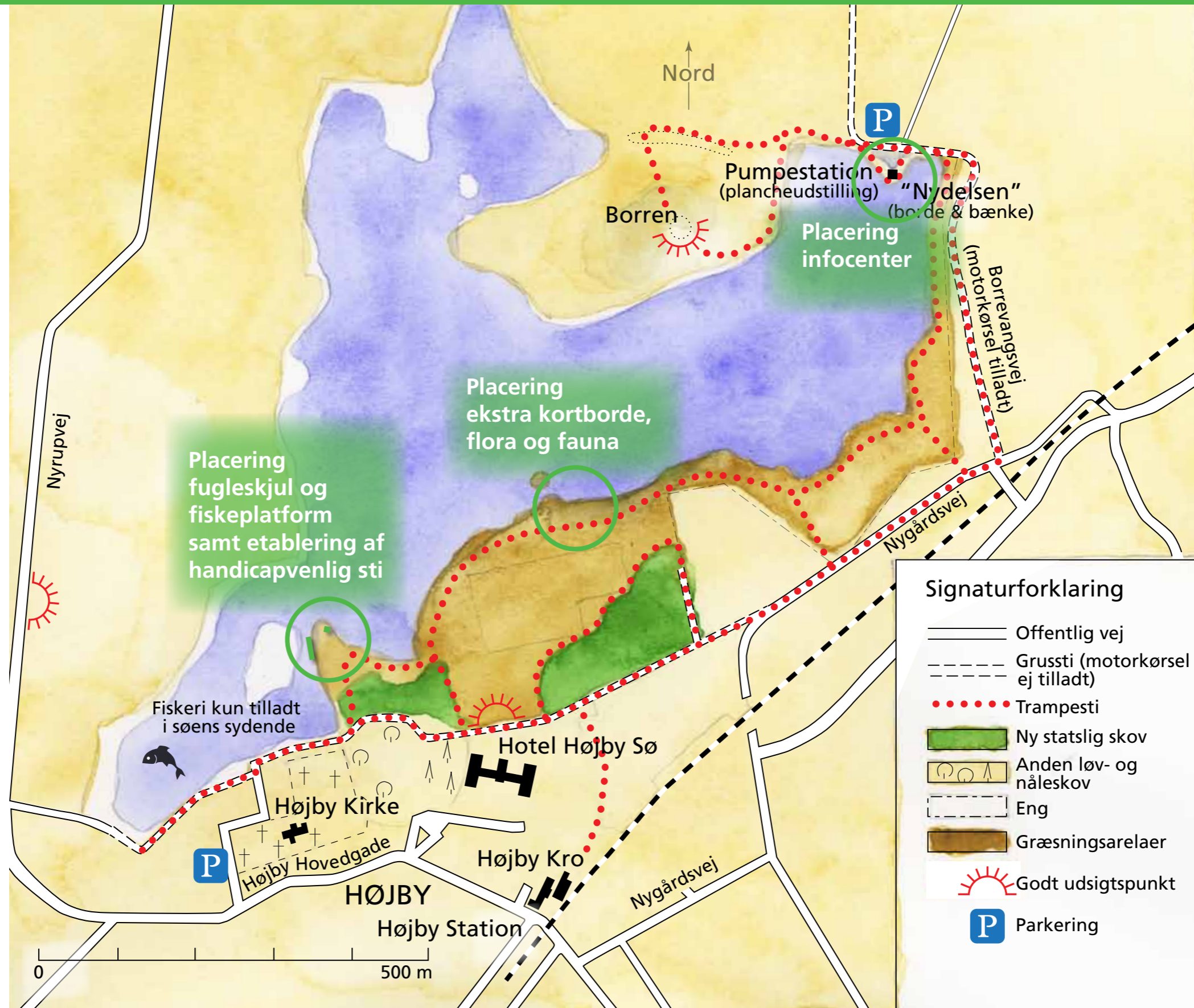
En handicapvenlig gangsti er tidligere etableret, men er mere eller mindre groet til. Lokalrådet ønsker at retablere stien. Langs stien anlægges hvilepladser med bænke, kortborde med information om området og pæler med QR-koder, der leder til lokalrådets hjemmeside, hvor området er yderligere beskrevet.

Fitness i naturen

Motionsredskaber i natur-materialer placeret langs stien kan gøre området attraktivt for motionister og måske få folk, som ellers ikke dyrker motion, gjort aktive.

Oversigtskort, Højby Sø

Nygaard Sø / Næsholm / Syvhøje

Nygaard Sø er, ligesom Højby Sø, blevet vådlagt igen efter at have været tørlagt i sidste del af 1800-tallet. Søen er ca. 20 hektar stor. Oprindeligt var søen kunstigt anlagt som en kraftig vandgrav til at beskytte borganlægget Næsholm. Vandet kom via en 1,5 km lang kanal fra Højby Sø.

Pælebro genopført

Samtidig med genskabelsen af Nygaard Sø er en imponerende pælebro i egetræ rekonstrueret og giver adgang til Næsholm ude i søen.

Velbevaret borgruin

Næsholm Voldsted er opført i 1278, men brændte ned omkring 1340 uden at blive genopført. Søen blev til gengæld bevaret som møllesø for tre vandmøller, inden den blev tørlagt omkring 1870.

Endnu kendes ingen skriftlige kilder, der omtaler Næsholm Voldsteds funktion i den korte periode. Måske var det en af Valdemarernes fogedborge? Et kongeligt administrationscenter? Eller måske – hvad de seneste undersøgelser tyder på – er det en lokal stormand, som i de urolige politiske tider efter Valdemarerne har befæstet sin gård.

Syvhøje er blevet til seks

Syvhøje er en gruppe bronzealderhøje, hvor der – trods navnet – kun er seks tilbage. Højene er i dag delvist skjult af skovbevoksning.

Oversigtskort, Nygaard Sø / Syvhøje

Formidling: Internettet og de sociale midler

Formidling udgør et vigtigt element i at øge områdets tilgængelighed. Dels en formidling i selve området, dels en ekstern formidling for at tiltrække besøgende og også gerne tilflyttere til lokalområdet. Brug af sociale medier kan også fastholde kontakten til unge, som er flyttet fra området.

Pumpehus som infopunkt

Ved Højby Sø er der i dag opsat korttavler flere steder og en planche i pumpehuset. Selv om pumpehuset er ganske lille, kan lokalet bruges til yderligere formidling. Planen er at opsætte et smartboard/videoskærm – drevet af solceller på taget – hvor området kan præsenteres med interaktive midler og videofilm.

Korttavler ved søerne

Langs stien placeres flere korttavler med informationer om, hvad man kan se fra det pågældende sted på ruten. Også ved Nygård sø øges antallet af korttavler. Langs stierne kan placeres pæle med QR-koder, som gæsterne kan scanne og på deres smartphones derefter se mere information om den enkelte lokalitet.

Folder med tekst, kort og tegninger

Der er allerede udgivet en folder om vådlægningen af Højby Sø. I en ny folder kan begge områder og forslag til vandreture beskrives. Folderne kan udleveres fra butikker, hoteller, restauranter m.m. i Odsherred.

Sociale medier

Højby Lokalråds hjemmeside skal i endnu højere grad bruges til at formidle området, ligesom Facebook og Instagram kan bruges til at fortælle om aktiviteter i området og til at besøgende deler deres oplevelser.

Videointerviews

En lang række personer har på forskellig vis været aktive omkring genskabelsen af de to søer. Det gælder både medarbejder fra lokale, regionale og statslige myndigheder, lokalhistorikere, lodsejere, naturvejledere m.fl.

Lokalrådet ønsker at optage filmklip med interviews, hvor disse aktører fortæller om projekterne og de naturoplevelser, der knytter sig til hele området. En eksisterende film fra vådlægningen af Højby Sø kan indgå i videopræsentationen.

Højby Lokalråd

Højby Lokalråd er oprettet i 2008 med blandt andet det formål at skabe det bredest mulige samarbejde om løsning af lokale opgaver.

Lokalrådet arbejder bl.a. med det lokale by- og naturområde og har eksempelvis nedsat en arbejdsgruppe om Højby Sø, hvor rådet har samarbejdet med Odsherreds Kommune og Naturstyrelsen om naturprojekter. Andre arbejdsgrupper er engageret i forskønnelsesprojekter, vedligehold af grønne områder, infrastruktur, trafiksikkerhed m.m.

Lokalrådet arrangerer byvandring, ture i de omkringliggende naturområder og andre oplysningsaktiviteter og muligheder for socialt samvær.

Læs mere om Højby Lokalråd her: www.hojbylokalraad.dk

Geopark Odsherred

PARTNER
Aktiviteter

HøjbyLokalRåd